

นิราศนรินทร์

๑. ศรีสิทธิพิศาลภพ	เลอหล้าลบล่มสวรรค์	จรโลงโลกกว้าง
แผนแผนผางเมืองเมรุ	ศรีอยุธยาทรเยมฟ้า	แจกแสงจาเจดจันทร์
เพียรพิพรรณผ่องดาว	ขุนหาญหาแหนบาท	สระทุกขราษฎร์ร้อนเย็น
สายเสกเหลียนลงหล้า	ราญราบหน้าภริน	เจ็ญข้าวอินขอบด้ว
ควบคอมหัวไหวละลาว	ทุกไทนาวมาลย่นอย	ขอออกออมมาออน
ผ่อนแผ่นดินไหผาย	ขยายแผ่นดินฟ้าไหแผว	เลียงทแก้วไหกลา
พระยศไท้เกิดฟ้า	เฟื่องฟุ้งทศธรรม	ทานแฮ
๒. อุษยาสลัมแล้ว	ลอยสวรรค์ ลงฤา	
สิงหาสน์ปรางค์รัตนบรร	เจดหล้า	
บุญเพรงพระหากสวรรค์	ศาสนรุ่ง เรืองแฮ	
บังอบายเบิกฟ้า	ฝีกพื้นใจเมือง	
๓. เรื่องเรื่องไตรรัตนพน	พันแสง	
รินรสพระธรรมแสดง	คำเช่า	
เจดีย์ระคะแซง	เสียดยอด	
ยลยิ่งแสงแก้วเก้า	แก่นหล้าหลากสวรรค์	
๔. โบสถ์ระเบียงมรทปพื้น	ไพหาร	
ธรรมาสันศาลาลาน	พระแผว	
หอไตรระนั่งขาน	ภายคำ	
ไขประทีปโคมแก้ว	กำฟ้าเพื่อนจันทร์	
๕. เสรีสารพระยศของ	สรรเสรีญ	
ไปแจ่มใจจำเรญ	รำอ้าง	
ตราตรอมตระโมจเห็น	หวนสวาท	
อกะหวีหวั่นร้าง	รีบร้อนการณรงค์	
๖. แดลงปางบาราศห้อง	โหยครวญ	
เสนาะเสนห์กำสรวล	สั่งแก้ว	
โอบองค์ผูนอวล	ออกโธษฐ์ อร์เอย	
ยามหนึ่งฤาแล้วแล้ว	คลาดคล้ายขบปี	

๗. รอยบุญเราพร้อมพ้อง
บาปแบ่งสองทำทัน
เพรงพราดสัตว์จำผัน
บุญร่วมบาปจำร้าง

๘. จำใจจากแม่เปลื้อง
เยียวว่าแต่เดิยวัก
สองซีกแล่งทรวงตก
ภาคฟ้ไปหนึ่งไว้

๙. โอศรีเสาวลักษณ์ล้ำ
แม่วามีกิ่งโพยม
แขวนขวัญชูโชโฉม
กิดบ่มีกิ่งฟ้า

๑๐. โคมควรจักฝากฟ้า
เกรงเทพไทรณินทร์
ฝากลมเลื่อนโฉมบิน
ลมจะชายชักซ้ำ

๑๑. ฝากอุมาสมรมแม่แล
ทราบสวยมภูจักรี
เรียมกิดจบจนตรี
โฉมฝากใจแม่ได้

๑๒. บรรจถรณ์หมอนม่านมุ้ง
เคียงช่วยเตือนนุชนอน
ถูกโฉมแม่จักร
ม่านอย่าเบิกบังห้อง

๑๓. สงสารเป็นห่วงให้
ขวัญแม่สมบุรณ์จันทร์
เกศินีนิลพร
งามเจื่อนหางยูงฟ้า

พบก้น
เท่าสร้าง
พลัดคู่ เขาธา
นุสร้างเรียมไกล
ปลิดอก อรเอย
แยกได้
แตกภาค ออกแม่
แนบเนียนวลถนอม
แลโลม โลกเอย
ยื่นหล้า
แมกเมฆ ไวแม่
ฝากน่องนางเดียว
ฤาดิน คีฤา
ลอบกล้ำ
บนเล่า นะแม่
ชอกเนื้อเรียมสงวน
ลัษมี เล่านา
เกลือกไกล
โลกล่วง แล้วแม่
ยิ่งด้วยใครครอง
เคียงสมร
แท่นน่อง
จากม่าน มาแฮ
หับให้คอยหน
แหนขวัญ แม่ฮา
แจ่มหนา
โฉภาส
ฝากเจ้าจงดี

๑๔. เรียมจากจักเน้น้อง
ศรีสวัสดิ์เทอญเยาว์
อำนาจสัตย์สองเรา
การณรงคราชการรอน

๑๕. ลงเรือเรือเคลื่อนคว้าง
ทรุดนั่งถอนใจปลิว
เหลียวหลังพิหวาดหวี
แลตั้งสบหน้าหน้า

๑๖. ออกจากคลองขุดขาม
เรือวิ่งอกว่าใจ
เด็ดแต่ดั่งเด็ดไย
จากแต่อกใจปล้ำ

๑๗. บรรลุอาวาสแจ้ง
แจ้งจากจงอราม
เวรานุเวรตาม
วานวัดแจ้งใจชู

๑๘. มาคลองบางกอกกลุ่ม
ญาบกกหนองใน
แสนโรคเท่าไรไร
เจ็บรักแรมรสกล้า

๑๙. ชาวแพแพ่งคำ
แพพัสตราดาตอง
ระลึกสี่สไบกรอง
ซัดสออสองสีหอม

๒๐. วัดหงส์เหิมราชราง
เรียมนิราเรือนสาย
หงส์ทรงสี่พักตร์ผาย
จะตั้งสารนุชคล้อย

จงบา นะแม่
อย่าอ่อน
คั่นร่วม กันแม่
เร่งแล้วเรียมลา
ขวัญลิว แลแม่
อกว่า
ใจวาก
แม่หน้าเอ็นดู
ครรรไล
หวาดขัว
บัวแบ่ง มาแม่
เปลี่ยนไว้ในนาง
เจ็บกาม
พระรู
ตัดสวาท แลฤา
จากชาสงวนโฉม
กลางใจ
อกช้า
กอกเร็ว ราแม่
กอกรอยฤาคลาย
ขายของ
เทศยอม
เครื่องมือ แม่เฮย
ห่อหุ้มบัวบัง
รังถวย นามแฮ
สวาทสร้อย
พรหมโลก แลฤา
คลาดท้าวไปทัน

๒๑. สັงขักระจายพื้จากเจ้า
สັงขัพระสิักรทรง
สรวมทิพยสุธาสรง
สັงขัสระสมรจงแพ้ว

๒๒. จากมามาแล้ว
บางยี่เรือราพลาง
เรือแพ่งช่วยพานาง
บางปรับับคำคล่อง

๒๓. มาค่านค่านบรื่อง
ดาหลังดาเหลวปัก
ดาเรียมหลังชลตัก
ไฟค่านดับแดใหม่

๒๔. นางนองชลน่านไล้
ไหลเล่ห์ชลลปราง
แสนโสกสั่งสารปาง
นาสิกเรียมซ้นน้ำ

๒๕. บางขุนเทียนถิ่นบ้าน
เทียนว่าเทียนแสงสี
เย็นยามพระสุริยลี
เทียนแม่จุกจักเข้า

๒๖. ป่านี่มาโนชญ์น้อย
เก็บเกศฤาครองมาลัย
ปรุงจันทน์จอกทองธาร
นอนนั่งถามแกลงถอย

๒๗. คิดไปใจป่วนปืม
ใจหนึ่งเกรงราชขึ้น
ใจหนึ่งป่วนป่านปิ่น
ใจเจ็บฝืนใจห้าม

จอมอนงค์
จักรแก้ว
สายสวาท พื้เอย
พ่อนถาเรียมถึง

ลำบาง
พื้พร่อง
เมียงมาน มานา
กล่าวน้ำตาคลอ

เรียกพัก พลเลย
ปิดไว้
ดวงย่าน
มอดม้วยถามี

ลบบาง
แม่คล้า
จากพื้ ปลอบแม่
เนตรหน่านางนอง

นามมี
สว่างเหยา
ลาโลก ลงแม่
สู่ห้องหาใคร

นางพาล พื้เอย
มาศหอย
ประทีน ทาธา
ทุกขพร่องความใคร

จักคิ่น
ขมคราม
ปัดปัด ทรวงนา
หอนเจ้าเห็นใจ

๒๘. มิตรใจเริ่มจอดเจ้า
จากแม่เจ็บเสมอจิต
ถาลีมมลายปติ
จำพี่โหยให้ช่าง

๒๙. ไปศึกสุดมั่งมัย
ศูนย์ชีพไหนนุชเห็น
อรเอยลับหลังเอ็น
โอ้อะไกลกันก็

๓๐. เรือมามาแกล่ไกล
ถนัดหนึ่งบอนเสียดซอน
จากมาพี่คายสมร
แรมรสกามาใหม่

๓๑. บางกกกลกล่อมแก้ว
กรตระกองนุชแปร
ลานโลมวิไลแดง
จำนรราสเกื้อ

๓๒. หัวกระบืออกบินทรราชรา
ตักกบาลกระบือคง
สืบเสียรทพพิง
เสมอพี่เด็ดสมรดิน

๓๓. โลกขามคอนโคกคล้าย
ขามรุ่มริมธารสนาน
พูนเพียงโคกฟ้าลาน
ถนัดหนึ่งโลกขามชี้

๓๔. มาคลองโคกเต้าตั้ง
ตัวเต้าถามีหมาย
เจ็บอกพี่อวนอาย
คืนคิดโคกขวัญร้าง

จักคิด ถึงฤ
พี่บาง
แปลนสวาท
คำเช้าขางาย
หมายเป็น คายเลย
หากลิ
คุณัก นะแม่
เมื่อใช้จักสม

บางบอน
ชานไส
เสมอชีพ เริ่มเอย
ตากตองทรวงคาย

กับแด
ปรับเนื้อ
พระมุน อกเอย
กกแก้วกับทรวง

รณรงค์ แลฤ
เค็ดหวิน
คำเล่า แลแม่
ขาดด้วยคมเวร

สัณฐาน
สนุกนี้
แลโลก ลัวแม่
เล่ห์ให้เริ่มเห็น

ใจนงาย
โคกอ้าง
ออกปาก ได้ฤ
อยู่เรนแรมเกษม

๓๕. มหาชัยชัยฤกษ์น้อง
รับร่วมพุทธมนต์สงฆ์
เสียดเศียรแม่ทัตมง
ชยเศรษฐินาติหอม

๓๖. ทำจิ้นจิ้นจอดดา
จิ้นช่วยจำใจความ
เยียวมิ่งแม่มาตาม
จงนุชรีปริ่มข่อน

๓๗. บ้านบ่อน้ำบกแห้ง
บ่อนेत्रคงขังเป็น
อาโถมแม่แบบเบญ
มาชบัสสุชลให้

๓๘. นาขวางใครแขวะรุ่ง
ป้องบ่อไปป้องนาง
นามขวางไขว่หนามขวาง
ใครบ่งฤาเนาได้

๓๙. สามสิบสองคดคอง
คิดว่าคืบหลังหลง
บังเจนิยนไฉนบง
แลตะลึงลื้มเคี้ยว

๔๐. มาคลองย่านซื่อซ้า
ซื่อตลอดย่านเดียวตรง
ใจคิดคู่ครองคง
ไปตลอดเลยพลั่ว

๔๑. เห็นจากจากแจกกาน
ถนัดระกำกรรมจำ
บาปใดที่โททำ
จากแต่คาบนี้หน้า

นาฏลง โรงฤา
เสกขอม
คลู่ เรียมเอ
มอบให้สองสม
คอยตาม ไคฤา
ข้าวรอน
เตือนเร่ง ราแม่
คร่ำถา จิ้นคอย
ไปเห็น
เลียดไค

จลักษ์ณ เรียมเอ
พี่แล้วจักลา
เป็นทาง
ป่วยไซ้
ในอก อีกแม่
เท่านั้นนางถอน
เวียนนาง
ทุกเลี้ยว
พักตร์แม่ เห็นฤา
ขบคางคำสลา

พิสวง
รวดรีว
รักแม่ นะแม่
พลัดน้องมาไกล
แกมระกำ
จากชา
แทนเท่า ราแม่
พี่น้องคงถนอม

๔๒. เริ่มจากถาจับข้าว
รินซึ่งชลงานจำ
หยิบกับกระยากำ
เขียนฤหายหอบแห่น

๔๓. ปรานีนุชอยู่เหยา
เย็นแม่เยี่ยมจักเห็น
ครวญหาพี่ใครเป็น
สไบพี่เปลี่ยนจักป้อง

๔๔. แลเืองถาดเลีย
สอดซึ่งดาเรียมแสวง
จวบจันทร์แจ่มโลกแปลง
หวนว่ามุขแม่พิน

๔๕. ชมเขคิดไช้หน้า
เดือนคำหนิงกลาง
พิมพ์พัคตร์แม่เพ็ญปราง
จำกว่าแซใจแซม

๔๖. วิเวกดูเหวากอง
กระสาวเสียนนกนี้
พลิกปลอบเปล่าใจทีก
ปลุกพี่ถาเรียมร่อ

๔๗. โอ้ดวงดาเรศคอย
ดับคั้งดวงอจกลับ
ชวลาจะลาถับ
หลับถึต้นตรอมละห้อย

๔๘. เรือมารุ่งบุรี
ตื่นแต่ดาใจฝัน
แปดยามขำแค้น
นอนนึ่งลุกขึ้นยาย

เต็มคำ หนึ่งเลย
เนื่องแก่น
คิดแม่ คอยแม่
อกล่างคายคื่น
เยียบเย็น
แต่ห้อง
สองปลอบ แม่เลย
ปิดหน่านางโหย
ลับแสง
ทั่วพื้น
มาเปลี่ยน
เยี่ยมฟ้าหาเรียม
นวลนาง
ตายเต็ม
จักเปรียบ ไคเลย
ยังยืมอัปสร
คงคึก แลแล้ว
นุชพร่อง
ถามแม่ ไหนแม่
เรียกเจ้าไปขาน
เดือนดับ
พุ่มพรอย
นุชพี่ แพงเอย
อยู่ห้องหนหลัง
คินวัน
กลับคล้าย
แทนทุม โมงแม่
ยังร้อนเรียมวี

๔๕. แม่'กลอง'กลอง'บ่'ได้'
ร้าว'แต่'กระ'ประ'นัง'
ทรวง'พี่'แผ่'เพียง'หนึ่ง'
กลอง'บ่'ขอน'เรียน'ข่อน'

๕๐. ออก'จาก'ปาก'น้ำ'น่าน'
อร'ณ'พิ'สาล'สาย'
จาก'นาง'ยิ่ง'คน'ตาย'
เทีย'ร'จัก'ทอด'ตัว'ว่าง'

๕๑. สรว'ล'เสี'ย'พระ'สมุ'ทร'ครั้น'
คลี'น'ก็'คลี'คลาย'ฟอง'
ดล'ทรวง'ป่วง'กาม'กอง'
ออก'โธ'รู้'ออก'โธ'สะ'อื่น'

๕๒. เรียน'วอน'ทเว'แม่'แม่น'
แบ'ว'เชิ'ร'เชิ'ญ'รา'
นาง'สมุ'ทร'เรีย'ก'มา'มา'
พัน'ที่'เรื่อ'เรียน'เด้า'

๕๓. บ้าน'แหล'ม'เรื่อ'พี่'เลี้ยว'
ระ'ลึ'ก'ค'ม'แหล'ม'ศร'
เสี'ย'ทรวง'พี่'โธ'ย'ร'
สุ'ด'ส'อด'สาย'เน'ตร'ร'อง'

๕๔. เห็น'ตะ'บูน'ร'อย'บัน'ต้น'
ยัง'แต่'ตอ'ตะ'บูน'ทอน'
เจี'ยน'ใจ'พี่'ชา'ด'จร'
ทอน'ทอน'ไม'ตรี'ทิง'

๕๕. คู'ใด'ไป'เท'า'ด้วย'
โถม'แม่'ขึ้น'ใจ'จัก'
มา'เดี'ย'พี่'ดัก'ดัก'
เรื่อ'น'แล่น'ผาย'ผัน'กม'

ยิน'ดัง'
หนึ่ง'ค่อน'
จึง'ขอบ' กลอง'เอ'ย'
อก'แค'น'กะ'นึ่ง'โถม'

นอง'พ'ราย'
คว้ง'คว้าง'
ที'หนึ่ง' นะ'แม่'
ชี'พ'ไวก'กลาง'วน'

คร'ว'ญ'กะ'นอง'
เพื่'อง'พื'น'
กล'อย'สมุ'ทร' แม่'ฮา'
อ้าว'อ้อ'อล'เวง'

เม'ข'ลา'
เร'ง'เจ้า'
เท'อ'ญ'แม่' มา'แม่'
คลี'น'เต'น'ดาก'ทรวง'

กลอง'จร'
เน'ตร'น'อง'
อก'แตก' ดาย'แม่'
แม่'ดั่ง'ดาก'คอย'

ด้'คร'อน'
กึ่ง'กึ่ง'
จาก'ส'วาท' มา'แม่'
ทอด'ไวก'วัง'เวง'

ดวง'พั'ก'ตร์' แม่'เล'ย'
หล'อ'หล'ม'
ใจ'จ'อด' แม่'แม่'
พั'ก'ตร์'ไห'ห'าศรี'

๕๖. ถับถึงคู้งคคอัย
ออยแม่เจียนผจงจาน
ขอเคียงซ่อมสอดพาน
รสมัยอำมฤตแล้ว

๕๗. พิศพานจานแจ่มเจ้า
โหยบเห็นอนงค์
นพนิตเน่งนางผจง
จากรักจากรสพร้อม

๕๘. อยู่เรือนจักเพื่อนพรอง
รสรักแรมกะไค
เรียมหมองแม่พาใจ
หมองสมรณูชเรียมกลัว

๕๙. บำราศรสหีนห่า
โหยกระหนรรนกาย
ร้าวร้าวคราวพาย
ทันถืทุกเล่มไหล

๖๐. ถึงเพชรบุเรศเขา
กริทัพยกโดยสกล
รงทองทัดลมบน
เรียมเรียรสรักเรา

๖๑. ออกทัพเอาฤกษ์เรา
ปิ่นประกายกุมไค
เพลิงราคพลุ่งกลางใจ
ทรวงพิบรทุกปีน

๖๒. ทุกตรอกเรียมตรวจหน้า
จบจรหลาดเลทาง
จวบหญิงจ่ายของกลาง
เทียมธูลีทาสท้าว

โอชหวาน วายแม่
จอกแก้ว
รอร่วม เจ้าฤา
ระลึกลิ้นหวานเอง
เบญจรงค์ รัตน้อย
นั่งน้อม

จัดมอบ มาฤา
ไพร่ไซ้ชายเคียง

ความไคร
คอกคั่ว

คลายทเวษ
กล่อมเจ้าเอาใจ

แหหาย

กำไหม

เรื่อเร่ง แรงแม่

หลอเตนตามผะยอ

ขุนพล

มารคเตา

โบกเรียก พลแม่

เร่งน่องในทรวง

ปิ่นไฟ

จีจิม

เจียวเจ็บ ออกเอย

ปวศด้วยปิ่นกาม

ขาดนาง เดียวแม่

ท้าวดาว

ถนนเกลื่อน

อรข้างเดียวเดิน

๖๓. ถึงชรัอำชรอุม่ห้อง

คิธรแมกเมณมา

ฤาษชรัอำอา

เป็นชรอุม่ฟ้าไข

๖๔. สุริยาวิโยคฟ้า

บุปผชาติรำเพยเผย

เผยหอมเลื่อนสมรเหย

ถามพฤษ์พรางเพราะไม

๖๕. ทัพได้ทัพตั้งป่า

จากนุชมานอนเดือน

ตรอมตายแต่จักเยื่อน

เรือนฤเห็นเห็นไม

๖๖. ราตรีตรวจค่ายมอง

เกราะกระพือเพลิงยาม

กระเวนกระวนกาม

รันระคมแดเข้า

๖๗. เคนิทรอรนุมนเนื้อ

เคาะกระไดไคเลียม

นาสาสุบรสเทียม

สองสนุกถวนเหล่น

๖๘. เกยโษฐ์แอบโษฐ์ออน

คำออนวอนอาลัย

นับเดือนเลื่อนปีไป

เยียวอยู่หนหลังเศร้า

๖๙. ออกทัพทะถั่นเข้า

ละเมเดียวมาเดียว

สายตาต่อเต็มเกลียว

เวระใดเราสร้าง

เวหา หนอย

กลัดไ่ว

คุรเทวษ

ขาวน่องนางตรอม

ฝนเชย

กลั่นไกล

หาพี ฤาแม่

ปากลิ้นไปมี

เป็นเรือน

ต่างไต้

กันยาก แลแม่

ป่าไมเป็นเรือน

ขามขาม ใจเยย

รุ่งเรา

กวนอก ฟีนา

คู่มองกระแตดี

แนบเรียม

ลอคเคล่น

ปรางมาศ

เล่ห์นัฏลิม

เอาใจ

ล่อเกล้า

ไกลมึง นะแม่

สวาทแล้วใครโลม

ไพรเจียว

ควนราง

มากล่อม ไกลมแม่

ซัดให้ทันเห็น

๓๐. ห้วยขมิ้นคิดขะมิ้นเจ้า
กวดสกนรสิสรง
เรียมจากจักโศกทรง
ขมิ้นจะวายวันต้อง

๓๑. อำผิวการะเกดเกลี้ยง
เรียมกะไคเชยชวน
ออรกลั่นเกศชวน
คิทธิมย์รสเกล้า

๓๒. ยามามาทำขาม
ปราณประหลาดลมมาน
แลว่านุชทรมาน
ทุกข์โรคหรือจักรอง

๓๓. ถึงสามร้อยยอดเงื่อม
ทะเลจะหลากลมเห
สามร้อยศิริเท
ใจจะปล้ำสุดปล้ำ

๓๔. โคแดงนามท่งดาว
โคอาสน์อิศวรองค์
พระมาดอาจจักปลง
สองจากพระเป็นเจ้า

๓๕. แลระบัดลาดท่งทอง
มลักเห็นหมุ่มฤก
หวังหาคุแนบนี้
คิดเมื่อมาสมรหาม

๓๖. นางทรายจามเรศรุ
คือนุชสงวนงามคน
ตายงตอบตายล
โถมแม่บาดตายอย

เคยผจง
โสรจน้อง
เสาวภาคย์ เพื่อดฤ
แต่งเนื่อนางสนาน
เกลานวล เน่งเอย
ซิดเกล้า
หอมหั้น ภูเษย
กลั่นกล้วยไกลนม

แขวงปราณ
พี่ของ
หมองสิ่ง ไคแม่
รำไหหาเรียม
งำทะเล
หาดขัว
ทับอก เล่าฤ
เสน่ห่อน้องหนักทรง

โคคง ไคฤ
อยู่เกล้า
ปลิดเทวษ ราพ่อ
ช่วยให้คืนสม
ทิวพฤกษ
ครุ่นคร้าม
นุชนาฏ เรียมเอย
พี่ห้ามหวงโฉม

รักขน
แต่นอย
ยวนเนตร นางเอย
อยู่พูนฉันใด

๓๗. บุนพาพัพย์คัมเกล้า

สารสู่สาวคชลี
ปวงสัตว์เพรียกไพรีศรี
สังเวชสมรมาเวน

๓๘. เนื้อเบื่อนาเนกล้า

ล่าแหล่งลี้มเกลี้ยงวัน
ไพโรพฤษ์เจียบเจียบศัลย์
แสนสัตว์ชบเซาเรน

๓๙. ลมลงโลมลาดไม้

โอบบอภนาสาหา
รอยอร่าพัสดรา
พากลื่นกลอยมาของ

๔๐. หวนหอมการะเกดเกลี้ยง

อินทนิลคือแข่งคม
นมนางอับอายนม
ปรางเปล่งเปรียบกึ่งแกม

๔๑. จัมปาจำเปรียบเนื้อ

ศรีสุมาลัยพรรณ
ช่อนางคลี่ระสายสรร
คือนุชสนานกายแก่

๔๒. สาวหยุดหยุดอย่างซา

รักไชรักแรมรัก
นางแย้มจะยลพักตร์
ช่อนกลื่นกลอยช่อนชู

๔๓. ขานางพิศภาคแพ

กลกล่อมสองปลืเียว
เลืบนางเลืบนุชเบา
หลงบัดเลืบนางเปลื้อง

พัยคณี

แหล่งเหลน
สังวาส
พื้เว่นวายชม
หลายพรรณ
แะเว่น
โศกแม่
ช่วยรอนเรียมตรอม

กฤษณา

กลืนตอง
ตากตรอก ลมฤา
คำไม้หอมเหมือน
เกล้าผม เจ้าฤา

เนตรแตม

นุชนาฏ พื้เอย
อ่อนช้าคราวชม
นางสวรรค์ ฤเอย

พิศแพ

สลายเซน
เกศแก้วกันไร
หวังชัก ชวนแม่

สุครุ

ฤาพบ พานเลย
ชื่อช้าใจถวิล
พิมพ์เพลา นุชนา
ยาตรเอียง
บอกคิ่ง พื้ฤา
ปลาบเนื้อเรียมขนาง

๘๔. พะยอมคิดเขาวแม่แย้ม

สี่เสียดถือทรวงสี

ชิงชั้นเฉกในที่

หวาดังวอนนางคอน

๘๕. นกแก้วจับกิ่งแก้ว

กลพี่กอดแก้วนอน

นางกวัจนกวัจกร

หลงว่ากรนุชเกื้อ

๘๖. นางนวลจับแมงไม้

นวลนุชแนบเรียมควร

เบญจวรรณจับวัลย์พวน

แล้ววัลย์กรแก้ว

๘๗. โนรีสีชาดย่อม

นกขะมีนชมพู่แสง

ปนแปลกนิกนางแปลง

เย็นห่มเสดสีฟ้า

๘๘. แยกเตาตามคู่เตา

ถามขานนุชแห่งจร

สัควาสาวอน

บอกสมรเรียมให้ให้

๘๙. เสนาะเสียงสุโนกรอง

สาธิตามาป็น

นางนกระสรวลสันต์

คือนุชแนบโอษฐ์อ่อน

๙๐. เรียมเมิลโมเรศเคล้า

นางมยุรขวนยี่

เฉกโฉมแม่มั่งสี

แลนกลอบนิกเจ้า

ยินดี

เสียดซอน

เชิงเกี่ยว กายแม่

เกียดเกล้งเป็นกล

กอดคอน

แนบเนื้อ

จับกวัก ไกวแม่

กวักให้เรียมตาม

นางนวล

คู่แคล้ว

พันโอบ แม่แม่

กอดอ้อมเอาวัลย์

ระยับแดง

เสดผา

สไบเปลี่ยน

ฝ้ายเข้าเคยชม

แยกสมร มาฤา

จับไม้

วานหนอย นกเอย

ขาน้องมาแลง

ระงมวัน

เหยื่อป้อน

สมเสพ

แอบให้เรียมโลม

โมรี

ชั่วเย้า

เสาวภาคย์ ภูเอย

พีดันโดยยุง

๕๑. ขกมาออกอ้าวน้ำ
นางบ่เห็นเห็นบาง
จมนางชไมปราง
ดินเห็นหอมฟ้าเรา

๕๒. นางรรมมเขศวราง
กลพีจากเจียนกา
ฤาหากแม่มายา
มาแม่สำราญด้วย

๕๓. บางสะพานสะพานพื้น
ภาสะพานสุวรรณรอง
อาโถมแม่มาลอง
รอยรันเหนือบ่าเบา

๕๔. บางสะพานสะพานพื้น
รอยชะแสงชะระดูราง
ระลึกโถมแม่มแบบบาง
ควรแผแผ่นทองหุ้ม

๕๕. เห็นขามสาวบ่าวตน
สาวบ่าวปลูกสำคัญ
เสมอเรียบร่วมรักขวัญ
สองประสิทธิ์สัตย์อ้าง

๕๖. ขกมามากไหม
ถึงที่นาละหาน
นุชเอยจักหาธาร
อุกี้แสงชลแสง

๕๗. หมอนเจ้าเขาเทพไท
คิดคู่เขนขอร้อง
เขนยทองทอดกายพิง
นอนจะแนบเขนขาง

นามนาง รมนา
เปล้าเสรา
สมรมิ่ง ภูเอย
รันร่างอภิรมย์

รรมยา
เมศมว
พิโยคหยอก เรียมฤา
พินอยนางรรม

สะพานทอง
รับเจ้า
พิมพ์มาส นฤา
แบบเนียนพคุณ

ทองปาง ก่อนแฮ
รอนกลุ้ม
บัวมาศ ภูเอย
ห่อไว้หวังสงวน

เคียงกัน
คู่สร้าง
เมืองมิ่ง แม่ฤา
ปลูกไว้กลางใจ

ทรมาน
อุแหง
ทาอก พี่แม่
อกแสงลี้มกาย

สถิตสิง
รวมราง
พูนทวย ฤาแม่
คูเนื้อเรียมถนอม

๔๘. ลองในจักจั่นแจ้ว

ชะนีรำไหยหาหัว
ดวงเดียวเค็ดแต่ตัว
จากสมรพืมาไห้

๔๙. รอยกรรมมาแบ่งแก้ว

ขวัญอยู่อยุธยาตน
โอ้ดวงทิพย์สมณ
บุญที่สมสองสร้าง

๑๐๐. คิวคิ้วอกควากคว่าง

ถอยแต่ใจจากถอย
ทศทิศทอดตาถอย
เอาสไปนุชต่างหน้า

๑๐๑. พระลบสุริยเลี้ยว

ทุกทิศชะระมัวมา
เนตรหนึ่งว้ายนภา
เนตรหนึ่งตรวจไครแผ้ว

๑๐๒. โพธิ์สลับโพธิ์เทพไท

เอาพระโหมษผยองยา
อาราธน์พระเอยอา
เชิญช่วยพาสมรู้

๑๐๓. ลับยักษ์ลับเขวให้

ฤาสุรพาลพา
ลับหลังพิลัดดา
รำลึกลับนุชเรน

๑๐๔. ยากมาเมืองแม่น้ำ

เมืองก็ศูนย์กลางสอง
ขวัญเมืองอยู่เมืองครอง
ฤาพิจากมาคาง

ใจรัว รัวแม่

ผัวไล่
ตกป่า ชู้แม่
แห่งห้องชะนีโหย

กับสกันธ ภูเอย

ต่างร่าง

ทามาศ แม่เอย

จักสิ้นฤายัง

ลมลอย แลแม่

ทับชำ

ขวัญเนตร พี่เอย

แนบเนื้อแทนนาง

ไศลลา โลกเอย

มีคแล้ว

เพียงเมฆ

แผ่นหล้าหาสมร

เทพา พ่อฤา

สวาทฐุ

รักขเร้ง ราพ่อ

รสนองแรมนาน

เรียมหา แม่เฮ

แะเวน

แสนโยชน์

ร่วมรู้ในใจ

ใจหมอง

สวาทวาง

ใจเกรา พี่ฤา

ขวบแล้วนางลิม

๑๐๕. อุ่สะเภาพาณิชไ้
ทุกขพีพนเกตรา
จากสมรแม่เสมอมา
แลบเห็นตระหลังโอ

๑๐๖. หนองบัวบกชชอย
บัวค้งบัวนุชอวล
กระบอกทิพยผกาवन
กุมเรศแรมรสกล้า

๑๐๗. ศิขรศิขเรศเง้อม
แลเล่ห้จากเขียนเขา
พ่างเพียงแผ่นผาฉา
กลหนึ่งเตียงนอนนอ

๑๐๘. ผาเผยพู่พ่างน้ำ
คือสุหร่ายโรยชล
สาครร่วมสร้งสกนธ์
อแม่เอยจกอน

๑๐๙. เคยปรุงประทีนแป้ง
สร้งสว่างใจสอง
จอกจันทรจากรุงหมอง
พานใส่สาวคนธตั้ง

๑๑๐. คันฉายคั่นจ้องน้อย
จากจะลิมเสยสา
โศกเสยสิ่งสำอาง
พักตร์จะผัดผจงเกล้า

๑๑๑. หลัดหลัดพลัดพรากรแก้ว
ลิวแต่ตัวเรียมมา
ขวัญแขวนอยู่ขวัญตา
เรียมรำไ้ไฟไฟ

ใบคลา
เลื่อนโล
กลางสมุทร
อกควางกลางชล
ชูชวน ชื่นเอย
อ่อนน้ำ

กามศ ญเอย
กลีบฟ้ายาโนน

เงางาม
คั่นห้อง
ฉลัดกลวด ลายเฮ
มานกันกำบัง

ฝอยฝน
ช่วยรอน
ไกลพี แล้วแม่
อาบนน้ำตาแทน

ปนละออง อบเอย
ครุ่นครั่ง
ราแม่
แต่งให้ไ้ไครทา

เสนียดนาง พีเอย
สระเผา
อายโอ ฤาแม่
เยียมแย้มเกลคอย

กานดา พีเอย
ตกไร
ทุกเมื่อ
แผ่นพร่องรำพัน

๑๑๒. ลงอุ้งค้อมตั้ง

แสนค้อมดวงชลนา

กลืนโศกสุดดอกอา

ขับแต่สายเนตรล้น

๑๑๓. คุลาต็อกให้

นามจึ่งปรากฏใน

เจ็บจากที่เจ็บใจ

เจ็บบ่ปานภูถี้

๑๑๔. สงสัยด้วยแค้นแค้น

จากสิ่งใดไฉราญ

แค้นเกิดวิการดาล

เรียมก็โศกกาอง

๑๑๕. เดินทางพลางพี่ให้

ถึงแค้นนามนางครวญ

อแม่จักกำสรวล

ถว่าโศกสมรกล้น

๑๑๖. ถับถึงปากรวมน้ำ

ถามข่าวไปปากพราง

อรมาท่าหลงทาง

ปากรวมนานปากรอง

๑๑๗. เมืองเพชรเขาเพชรแพรว

เจกนุชนาครกราย

แสงเพชรพิศอภัย

ยอดและยอดรุ่งเรา

๑๑๘. ถึงตระนาวตระหน้าข้า

จรศึกโศกมานาน

เดินดงท่งทางละหาน

สารสั่งทุกห้อมหญ้า

โศกา

พี่พน

ดูรเทวษ วายเลย

ดูรอนธาเย็น

หาใคร

แค้นนี้

เจ็บยิ่ง เจ็บธา

ลาดขอนแก่นครวญ

สงสาร

ร่นรอง

ดูจอก พี่ธา

แค้นแค้นกันแสง

โหยหวน

ครุ่นนั้น

เสมอแค้น นี้ธา

เทวษธาเรียมถึง

คะนึ่งนาง

พี่พร่อง

จนนอยู่

เรียกเจ้ามาจร

พรายฉาย

นพเกา

แหวนนุช พี่เอย

รอบกอยกรสมร

สงสาร อรเอย

เนิ่นชา

หิมเวศ

ย่านน้ำลานาง

๑๑๕. แสนศึกแสนศาสตรชอง
สุดแต่เวทยากัน
ศึกทรวงที่สุดผจญ
จักยุรยาใจได้

๑๒๐. รอยโณมนุชเปลี่ยนปั่น
ฤาแม่เป็นมณีดวง
จับจิตพี่จึงดวง
ดับชีพเกิดใหม่ม้วย

๑๒๑. บวงเทพทุกเถื่อนถ้ำ
ยกแต่สองหัตถ์ตน
ขอคนร่วมวิมล
แสดงสดับโศดเหี้ย

๑๒๒. พันเนตรภูวนาถตั้ง
พักตร์สี่แปดโศดพึง
กฤษณนิทรเลอหลัง
สองพิโยครำรื้อ

๑๒๓. นิทานนิเทศทาว
ทุเรศแรมสมรไท
แสนทวยหาไรไป
ปวงประสพคู่ค้าง

๑๒๔. กำสรวลศรีปราชญ์พร่อง
จากจุฬาลักษณ์ลาญ
ทวาทศมาสสาร
ยกพักกลางเกศแก้ว

๑๒๕. ชายาเขาวอดชู
รอยว่าอินทรพรมสรค์
เลือกลักษณ์ละอันปั่น
มอบมิ่งสมรมาเกล้ง

แสนพัน มาแม่
ชีพไว้
ใจชู โศกแม่
ชีพควยนางเดียว

เป็นทรวงพี่ฤา
เนตรควย
เต็มทวย รักแม่
แผ่นหล้าถาลืม

มณฑล ทวีปเอย
ต่างเบียด
มานิชนู เรียมนา
เจียบสิ้นสุดสวรรค

ดาระวัง ไฉสา
อื่นอื้อ

นาคหลับ ฤาพอ
เทพท้าวทำมิน

องค์ใด ก็ดี
ท่านร้าง

ปานอก พี่เอย
แต่ขานานคิน

เพรงกาล
สวาทแล้ว

สามทวย ถวิลเฮ
ถึงรอนทรวงเรียม

โณมสวรรค พี่เอย
เสกแสรง

เป็นรูป นุชฤา
พิกลั่นใจตาย

๑๒๖. คิคคฺลึงสาโรชสร้อย

ภูษเคนทรสำราญ

สระสวรรค์นิราสนาน

ทรงเกษมสระสมรพ่น

๑๒๗. เปรมปรางปรุงรูปฟ้า

จูบอุจางหอมหวาน

โนมทิพย์สุคนธ์ควร

ถนอมนิเบามือน้อย

๑๒๘. งอนถันทิพย์ยอคยอน

กอดนักรักเยียวอบพวง

ถนอมแอบอุ้นคือดวง

จากอกออกราชื่น

๑๒๙. แว่วแว่วเสาวณิตนอง

สรวลกระซิกโศดพะวง

คล้ายคล้ายดำเนินหงส์

อ้าไซ้อรเรียมเสรา

๑๓๐. พวงจาวเจิดแจ่มแก้ว

สมเสมอสมรรัตน

จำเริญจำเราสวัสดิ์

เล็งเลียบดินฟ้าแพ

๑๓๑. สาวสวรรค์เสพสวัสดิ์ถ้วน

พรหมภักษ์ทิพย์ปัดพิน

จักรพรรดิร่วมนารินทร์

สามเสพทิพย์ลาญถ้วน

๑๓๒. จากเจ็บบ้างโรคเรา

แสบเสียดขุมขนจน

ยาพาประทับทน

แรงรับเหลือแรงต้าน

เสาวมาลย์ แม่นา

แหล่งเหลน

ไฉนนานู เรียมเอย

ฝ้งฟ้าฝ่นถึง

อรอวล ใจเอย

ละหอย

จากพี่ เจียวแม่

จิตเจ้าจากไฉน

ยันทรวง พี่แม่

พุ่มลั่น

ตราดิด พี่ฤา

ชุ่มซ้าเป็นหนอง

นางทรง เสียงฤา

วาเจ้า

หาพี่ ฤาแม่

ซบหน้ากันแสง

จักรพรรดิ พี่เอย

แท่งแท

สังวาส

ภพนี้ฤาหา

เทวินทร์

งอกถ้วน

รัตนนาถ

เล่ห์น้องเรียมเกษม

ริงสกนธ์

อกदान

ทานทวย ใดฤา

พี่แพ่แรงโรย

๑๓๓. ฤๅระด้าวรอน
ลามผ่าวพฤษัพรากใบ
ทรวงพีผ่าวเผาไฉน
ยังยั้งทินกรแจ้ง

๑๓๔. นทีที่สมุทรมาน
ติมิ้งคล้ม้งกรนาคผาย
หยาดเหมพิรุณหาย
แรมราศแสนรอยรอน

๑๓๕. ฤๅคูเดือนเมฆยอย
โชมศาตธรรณิศเพียง
พระมัวทั่วทิศเอียง
อกแผ่นดินฟ้าคล้า

๑๓๖. อุทโฆษรามสุรขวาง
พรายมณีเมฆล้นาง
อัมพรอุทรคราง
เสียงสุดเสียงฟ้าไห้

๑๓๗. ฤๅคลุมพระล่องเนื่อ
อกพีเยือกเย็นไกล
พันผืนพัสดราไป
อุ้นอัคคีเสื่อเสี่ยว

๑๓๘. ลมพัดคือพิชต้อง
หนาวอกรุมในดวง
โถมแม่พิมลพวง
มือแม่วีเดียวล้า

๑๓๙. เอียงอกเทออกอาง
เมรุชูปสมุทรดินลง
อากาศจักจางผจง
โถมแม่หยาดฟ้าแย้ม

แดนไทร
หล่นแล้ง
นระนาฎ เรียมเอย
จวบสิ้นศูนย์กัลป์

หมดสาย
ผาดส่อน
เหือดโลก แล้งแม่
ฤๅเถา เรียมทน

หยาดเผลียง
เพียบน้ำ

อากาศ
คู่กลมทรวงศัลย์

ขวานฉวาง
ล่อไห้
เรียมคร่ำ ครวญแม่
ครุ่นแค้นครางตาย

หนาวไค เปรี๊ยะเลย
กอดเกี่ยว

ปานกิ่ง กรแม่
ซีกนึ่งนางผวม

ดากทรวง
จิตชำ

มาเลศ ฤๅเอย
ยังล้าลมพาน

อวคองค์ อรเอย
เลขแต่ม

จารึก พอฤๅ
อยู่รอนฤๅเห็น

๑๔๐. トラバチキチン
รักบ่หายตราบหาย
สุริยจันทรขาย
ไฟแล่นลางสีหลา

๑๔๑. รำรักรำเรื่องร้าง
เสนาะสนั่นคินครวญ
สารสั่งพิ์กำสรวล
ควรรแม่ไวต่างหน้า

๑๔๒. นรินทรนเรศไท้
นิพนธ์พจน์พิศดารญาณ
กวีรวโหวหาร
ควรรแก้ปราชญ์ไคไค

๑๔๓. ไคไคโอยฐ์โอย่าง
เอาปากเป็นกวี
หากหาญแต่ว่าที่
คุจหนึ่งแสงหึ่งห้อย

๑๔๔. ไคไคเรื่องนิราศนี้
รองบาทบวรวังถวิล
บทไคปราชญ์ปวงฉิน
ปรุ้งเปรียบเสาวคนธ์ไค

ขาดสลาย แลแม่
หกฟ้า
จากโลกไปฤา
หอนลางอาลัย

แรมนวล นานฤา
ครุ่นฟ้า
แสนเสน่ห่ นุชเอย
พิ์พูนภายหลัง

บริบาล
ยศไไ
นายหนุ่ม
อ่านแล้วเขียรยอ

คนดี
ขล่อยคล่อย
เฉลยกล่าว ไฉนนา
สอ่กนตนเอง

นรินทรอื่น
ว่าไไ
เชิญเปลี่ยน แปลงพื่อ
เลื้อกลืมคมคู

จบนิราศนรินทร